

**HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL**

Requirement Exam Greek

April 2012

In this passage Flavius Josephus writes about his youth and his education.

Ὁ πατήρ δέ μου Ματθίας οὐ διὰ μόνην τὴν εὐγένειαν ἐπίσημος ἦν, ἀλλὰ πλεον διὰ τὴν δικαιοσύνην ἐπηρεῖτο, γνωριμώτατος ὢν ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει τῶν παρ' ἡμῖν τοῖς Ἱεροσολυμίταις. ἐγὼ δὲ συμπαιδευόμενος ἀδελφῷ Ματθίᾳ τοῦνομα, γέγονει γάρ μοι γνήσιος ἐξ ἀμφοῖν τῶν γονέων, εἰς μεγάλην παιδείας προύκοπτον ἐπίδοσιν μνήμη τε καὶ συνέσει δοκῶν διαφέρειν, ἔτι δ' ἀντίπαις ὢν περὶ τεσσαρεσκαίδέκατον ἔτος διὰ τὸ φιλογράμματον ὑπὸ πάντων ἐπηνούμην συνιόντων ἀεὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν τῆς πόλεως πρώτων ὑπὲρ τοῦ παρ' ἐμοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γινῶναι. περὶ δὲ ἐκκαίδεκα ἔτη γενόμενος ἐβουλήθην τῶν παρ' ἡμῖν αἰρέσεων ἐμπειρίαν λαβεῖν· τρεῖς δ' εἰσὶν αὗται, Φαρισαίων μὲν ἡ πρώτη, καὶ Σαδδουκαίων ἡ δευτέρα, τρίτη δ' Ἑσσηνῶν, καθὼς πολλάκις εἵπομεν·

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Qualifying Exam Greek

September, 2011

In the following passage Flavius Josephus (*Jewish Antiquities* XVIII 257-259) writes about a conflict between Jews and Greeks in Alexandria. Delegates were sent to the emperor Gaius (Caligula) to plea their cases.

Καὶ δὴ στάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενομένης Ἰουδαίων τε οἱ ἐνοικοῦσι καὶ Ἑλλήνων
τρεῖς ἀφ' ἑκατέρας τῆς στάσεως πρεσβευταὶ αἰρεθέντες παρῆσαν ὡς τὸν Γάιον. καὶ
ἦν γὰρ τῶν Ἀλεξανδρέων πρέσβειων εἷς Ἀπίων, ὃς πολλὰ εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐβλα-
σφήμησεν ἄλλα τε λέγων καὶ ὡς τῶν Καίσαρος τιμῶν περιορῶεν· πάντων γοῦν
ὁπόσοι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ὑποτελεῖς εἶεν βωμοὺς τῷ Γαίῳ καὶ νεῶς ἰδρυμένων τά τε
ἄλλα πᾶσιν αὐτὸν ὡσπερ τοὺς θεοὺς δεχομένων, μόνους τούσδε ἄδοξον ἠγεῖσθαι
ἀνδριᾶσι τιμᾶν καὶ ὄρκιον αὐτοῦ τὸ ὄνομα ποιεῖσθαι. πολλὰ δὲ καὶ χαλεπὰ Ἀπίω-
νος εἰρηκότος, ὑφ' ᾧν ἀρθῆναι ἤλπιζεν τὸν Γάιον καὶ εἰκὸς ἦν, Φίλων ὁ προεστὼς
τῶν Ἰουδαίων τῆς πρεσβείας, ἀνὴρ τὰ πάντα ἔνδοξος Ἀλεξάνδρου τε τοῦ ἀλαβάρχου
ἀδελφὸς ὢν καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἄπειρος,

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Requirement Exam Greek

April 2011

Translate the following passage by Flavius Josephus, who describes in this passage the tensions between Jews and Samaritans. Manasses, the brother of the highpriest Jaddus was married to the daughter of Sanballat, the Persian governor of Samaria.

Οἱ δὲ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πρεσβύτεροι δεινοπαθοῦντες ἐπὶ τῷ τὸν Ἰαδδοῦ τοῦ ἀρχιερέως ἀδελφὸν ἄλλοφύλῳ συνοικοῦντα μετέχειν τῆς ἀρχιερωσύνης ἐστασίαζον πρὸς αὐτόν· ἠγοῦντο γὰρ τὸν τούτου γάμον ἐπιβάθραν τοῖς παρανομεῖν περὶ τὰς τῶν γυναικῶν συνοικήσεις βουλησομένοις γενέσθαι καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἄλλοφύλους αὐτοῖς κοινωνίας ἀρχὴν τοῦτο ἔσσεσθαι. ὑπάρξαι μέντοι καὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας αὐτοῖς καὶ τῶν κακῶν αἴτιον τὸ περὶ τοὺς γάμους πλημμελήσαι τινὰς καὶ ἀγαγέσθαι γυναῖκας οὐκ ἐπιχωρίας.¹ ἐκέλευον οὖν τὸν Μανασσῆν διαζεύγνυσθαι τῆς γυναικὸς ἢ μὴ προσιέναι τῷ θυσιαστηρίῳ... παραγενόμενος ὁ Μανασσῆς πρὸς τὸν πενθερὸν Σαναβαλλέτην στέργειν μὲν ἔλεγεν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Νικασώ, τῆς μέντοι γε ἱερατικῆς τιμῆς μεγίστης οὔσης ἐν τῷ ἔθνει καὶ τῷ γένει παραμενούσης οὐ βούλεσθαι δι' αὐτὴν στέρεσθαι.

¹ τὸ...ἐπιχωρίας +ὑπάρξαι
αἴτιον

subject accusative+infinitive
predicate

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Qualifying exam Greek
September, 2010

The following passage is from Eusebius' *Onomasticon*, a work on biblical place-names arranged according to the Greek alphabet from Alpha to Omega.

Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐπισκόπου. Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης
περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῇ θεῖα γραφῇ.
<Στοιχεῖον Α.> Γενέσεως.

Ἀραράτ (Gen 8, 4). ἡ Ἀρμενία· διηγούμενος γὰρ τὰ περὶ τὸν κατακλυσμὸν οὕτω που διέξεισιν·¹ λέγεται δὲ καὶ τοῦ πλοίου ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει τῶν Κορδουαίων ἔτι μέρος τι εἶναι, καὶ κομίζειν τινὰς τῆς ἀσφάλτου ἀφαιροῦντας. χρῶνται δὲ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι τῷ κομιζομένῳ πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς. Μέννηται δὲ τούτων καὶ Ἰερώνυμος ὁ Αἰγύπτιος, ὁ τὴν ἀρχαιολογίαν τὴν Φοινικικὴν συγγραψάμενος, καὶ Μνασέας δὲ καὶ ἄλλοι πλείους. καὶ Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς ἐν τῇ ἐνενηκοστῇ καὶ ἕκτη βίβλῳ ἱστορεῖ περὶ αὐτῶν λέγων οὕτως· ἔστιν ὑπὲρ τὴν Μινυάδα μέγα ὄρος κατὰ τὴν Ἀρμενίαν, Βάρις λεγόμενον, ἐφ' ὃ πολλοὺς συμφυγόντας ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ λόγος ἔχει περισωθῆναι, καὶ τινὰ ἐπὶ λάρνακος ὁ χούμενον ἐπὶ τὴν ἀκρώρειαν ὀκεῖλαι, καὶ τὰ λείψανα τῶν ξύλων ἐπὶ πολὺ σωθῆναι. γένοιτο δ' ἂν οὗτος, ὄντινα καὶ Μωϋσῆς ἀνέγραψεν ὁ Ἰουδαίων νομοθέτης».

¹ The subject is Berossus the Chaldean, a writer whom Eusebius mentioned in the preceding passage.

**HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL**

**Qualifying exam Greek
April, 2010**

The following passage is from Eusebius' *Onomasticon*, a work on biblical place-names arranged according to the Greek alphabet from Alpha to Omega.

Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐπισκόπου. Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης
περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ.
<Στοιχεῖον Α.> Γενέσεως.

Ἄραράτ (Gen 8, 4). ἡ Ἀρμενία· ἐν ὄρεσιν Ἄραράτ ἡ κιβωτὸς καθίσαι λέγεται,
καὶ φασιν εἰς δεῦρο δεῖκνυσθαι ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἀρμενίας λείψανα τῆς κιβωτοῦ.
μέμνηται καὶ Ἱερεμίας τῆς Ἄραράτ ἐν τῇ κατὰ Βαβυλῶνος ὀράσει. καὶ Ἰώσιππος δὲ ἐν
τῇ πρώτῃ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας τὰ περὶ τὸν τόπον ἱστορῶν παρατίθεται καὶ
ἀπὸ τῶν ἔξω μάρτυρας, ὧδε ῥήμασιν αὐτοῖς γράφων· «μαθὼν» δὲ Νῶε
«ἀπηλλαγμένην τὴν γῆν τοῦ κατακλυσμοῦ, μείνας ἄλλας ἑπτὰ ἡμέρας
τά τε ζῶα τῆς λάρνακος ἐξαφίησιν, αὐτὸς τε μετὰ τῆς γενεᾶς προελθὼν καὶ θύσας
τῷ θεῷ συνευωχεῖτο τοῖς οἰκείοις. ἀποβατήριον μέντοι τὸν τόπον τοῦτον Ἀρμένιοι
καλοῦσιν. ἐκεῖ γὰρ ἀνασωθείσης τῆς λάρνακος ἔτι νῦν αὐτῆς οἱ περιχώριοι τὰ
λείψανα δεικνύουσιν. τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ τούτου καὶ τῆς λάρνακος μέμνηται
πάντες οἱ τὰς βαρβαρικὰς ἱστορίας ἀναγεγραφότες, ὧν ἔστι καὶ Βήρωσος ὁ
Χαλδαῖος.

HARVARD UNIVERSITY

THE DIVINITY SCHOOL

Requirement Exam Greek

September 2009

This passage from Plutarch, *Moralia* 4 B-E (*De liberis educandis*), discusses the importance of good education and the obligation of parents to entrust their children to competent teachers.

Τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ κυριώτατον τῶν εἰρημένων ἔρχομαι φράσων. διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἳ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπίληπτοι καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι· πηγὴ γὰρ καὶ ρίζα καλοκαγαθίας τὸ νομίμου τυχεῖν παιδείας. καὶ καθάπερ τὰς χάρακας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς παρατιθέασιν, οὕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων ἐμμελεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι τοῖς νέοις, ἵν' ὀρθὰ τούτων βλαστάνῃ τὰ ἦθη. νῦν δέ τις κἂν καταπτύσειε τῶν πατέρων ἐνίων, οἵτινες πρὶν δοκιμάσαι τοὺς μέλλοντας διδάσκειν, δι' ἄγνοιαν, ἔσθ' ὅτε καὶ δι' ἀπειρίαν, ἀνθρώποις ἀδοκίμοις καὶ παρασήμοις ἐγχειρίζουσι τοὺς παῖδας. καὶ οὕτω τοῦτ' ἐστὶ καταγέλαστον εἰ δι' ἀπειρίαν αὐτὸ πράττουσιν, ἐκεῖνο δ' ἐσχάτως ἄτοπον.

HARVARD UNIVERSITY

THE DIVINITY SCHOOL

Requirement Exam Greek

May 2009

Translate the following passage by Flavius Josephus, who speaks about earlier writers and their knowledge of geography*

Θραῖκες δὲ διὰ γειτονίαν καὶ τὸ Σκυθικὸν¹ ὑπὸ τῶν εἰς τὸν Πόντον ἐγνώσθη² πλεόντων. ὅλως γὰρ ἅπαντες οἱ παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ πρὸς τὴν ἐσπέριον κατοικοῦντες τοῖς συγγράφειν τι βουλομένοις γνωριμώτεροι κατέστησαν, οἱ δὲ ταύτης ἀνωτέρω τὰς οἰκίσεις ἔχοντες ἐπὶ πλεῖστον ἠγνοήθησαν. καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ περὶ τὴν Εὐρώπην συμβεβηκός, ὅπου γε τῆς Ῥωμαίων πόλεως, τοιαύτην ἐκ μακροῦ δύναμιν κεκτημένης καὶ τοιαύτας πράξεις κατορθούσης πολεμικάς, οὔθ' ὁ Ἡρόδοτος οὔτε Θουκυδίδης οὔτε τῶν ἄμα τούτοις γενομένων οὐδὲ εἷς ἐμνημόνευκεν, ἀλλ' ὅψε ποτε καὶ μόλις αὐτῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας ἢ γυνῶσις διεξῆλθεν.

* Words in italics are translations, not in italics explanations

¹ τὸ Σκυθικὸν

the Scythian race, the Scythians

² ἐγνώσθη

the verb goes with both subjects: Θραῖκες and τὸ Σκυθικὸν

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Requirement Exam Greek

September 2008

In this passage Flavius Josephus tells the story of Gen. 13, 1, in which Jacob's sons visit Egypt.

Πέμπει δὲ καὶ Ἰάκωβος τῆς Χαναναίας δεινῶς ἐκτετραχωμένης, πάσης γὰρ ἤψατο τῆς ἠπείρου τὸ δεινόν, τοὺς υἱοὺς ἅπαντας εἰς τὴν Αἴγυπτον ὠνησομένους σῆτον πεπυσμένος ἐφεῖσθαι τὴν ἀγορὰν καὶ ξένοις· μόνον δὲ κατέσχε Βενιαμὴν ἐκ Ῥαχὴλας αὐτῷ γεγονότα ὁμομήτριον δὲ Ἰωσήπῳ. οἱ μὲν οὖν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐλθόντες ἐνετύγχανον τῷ Ἰωσήπῳ χρήζοντες ἀγορᾶς· οὐδὲν γὰρ ἦν, ὃ μὴ μετὰ γνώμης ἐπράττετο τῆς ἐκείνου· καὶ γὰρ τὸ θεραπεῦσαι τὸν βασιλέα τότε χρησίμον ἐγένετο τοῖς ἀνθρώποις, ὅτε καὶ τῆς Ἰωσήπου τιμῆς ἐπιμεληθεῖεν. ὁ δὲ γνωρίσας τοὺς ἀδελφοὺς οὐδὲν ἐνθυμουμένους περὶ αὐτοῦ διὰ τὸ μειράκιον μὲν αὐτὸς ἀπαλλαγῆναι, εἰς τοῦτο δὲ προελθεῖν τῆς ἡλικίας καὶ τῶν χαρακτήρων ἠλλαγμένων ἀγνώριστος αὐτοῖς εἶναι·

Please, hand in the Greek text with the translation.

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Requirement Exam Greek

May 2008

In this passage Flavius Josephus discusses the symbolism of the tabernacle.

Θαυμάσειε δ' ἄν τις τῶν ἀνθρώπων τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπέχθειαν, ἣν ὡς ἐκφραυλιζόντων ἡμῶν τὸ θεῖον ὅπερ αὐτοὶ σέβειν προήρηνται διατετελέκασιν ἐσχηκότες· εἰ γὰρ τις τῆς σκηνῆς κατανοήσειε τὴν πῆξιν καὶ τοῦ ἱερέως ἴδοι τὴν στολὴν τὰ τε σκεύη, οἷς περὶ τὴν ἱερουργίαν χρώμεθα, τὸν τε νομοθέτην εὐρήσει θεῖον ἄνδρα καὶ ματαίως ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ἄλλων τὰς βλασφημίας ἀκούοντας· ἕκαστα γὰρ τούτων εἰς ἀπομίμησιν καὶ διατύπωσιν τῶν ὅλων¹, εἴ τις ἀφθόνως ἐθέλοι καὶ μετὰ συνέσεως σκοπεῖν, εὐρήσει γεγονότα· τὴν τε γὰρ σκηνὴν τριάκοντα πηχῶν οὕσαν νεῖμας εἰς τρία καὶ δύο μέρη πᾶσιν ἀνεῖς² τοῖς ἱερεῦσιν ὥσπερ βέβηλόν τινα καὶ κοινὸν τόπον, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν ἀποσημαίνει³· καὶ γὰρ ταῦτα πᾶσιν ἔστιν ἐπιβατά.

Please, hand in the Greek text with the translation.

¹ τὰ ὅλα = *the universe*

² see ἀνίημι

³ subject is "Moses"

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Greek Qualifying Exam
September 2007

This passage is from Flavius Josephus, *Antiquitates* I 215–217, in which the author describes the expulsion of Hagar.

Σάρρα δὲ γεννηθέντα τὸν Ἰσμαῆλον ἐκ τῆς δούλης αὐτῆς Ἀγάρης τὸ μὲν πρῶτον ἔστεργεν οὐδὲν ἀπολείπουσα τῆς πρὸς ἴδιον υἱὸν εὐνοίας, ἐτρέφετο γὰρ ἐπὶ τῇ τῆς ἡγεμονίας διαδοχῇ, τεκοῦσα δ' αὐτὴ τὸν Ἰσακὸν οὐκ ἤξιον παρατρέφεσθαι τούτῳ τὸν Ἰσμαῆλον ὄντα πρεσβύτερον καὶ κακουργεῖν δυνάμενον τοῦ πατρὸς αὐτοῖς ἀποθανόντος. ἔπειθεν οὖν τὸν Ἀβραμὸν εἰς ἀποικίαν ἐκπέμπειν αὐτὸν μετὰ τῆς μητρός. ὁ δὲ κατὰ μὲν ἀρχὰς οὐ προσετίθετο τὴν αὐτοῦ γνώμην οἷς ἡ Σάρρα ἐσπουδάκει πάντων ὠμότερον ἡγούμενος εἶναι παῖδα νήπιον καὶ γυναῖκα ἄπορον τῶν ἀναγκαίων ἐκπέμπειν. ὕστερον δέ, καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἠρέσκετο τοῖς ὑπὸ τῆς Σάρρας προσταττομένοις, πεισθεὶς παρεδίδου τὸν Ἰσμαῆλον τῇ μητρὶ μήπω δι' αὐτοῦ χωρεῖν δυνάμενον, ὕδωρ τε ἐν ἀσκήῳ καὶ ἄρτον φερομένην ἐκέλευεν ἀπιέναι ὁδηγῶ τῇ ἀνάγκῃ χρωμένῃ.

HARVARD UNIVERSITY
THE DIVINITY SCHOOL

Greek Qualifying Exam
May 2007

This passage is from Flavius Josephus, *Antiquitates* I 228-230, in which Abraham addresses his son before the sacrifice.

Ὡς δ' ὁ βωμὸς παρεσκευάσθη καὶ τὰς σχίζας ἐπενήνοχε καὶ ἦν εὐτρεπῆ, λέγει πρὸς τὸν υἱόν· „ὦ παῖ, μυρίαὶς εὐχαῖς αἰτησάμενός σε γενέσθαι μοι παρὰ τοῦ θεοῦ, ἐπεὶ παρῆλθες εἰς τὸν βίον, οὐκ ἔστιν ὃ τι μὴ περὶ τὴν σὴν ἀνατροφὴν ἐφιλοτιμησάμην οὐδ' ἐφ' ᾧ μᾶλλον εὐδαιμονήσειν ὤμην, ὡς εἰ σέ τ' ἴδοιμι ἠνδρωμένον καὶ τελευτῶν διάδοχον τῆς ἀρχῆς τῆς ἐμαυτοῦ καταλίποιμι. ἀλλ' ἐπεὶ θεοῦ τε βουλομένου σὸς πατὴρ ἐγενόμην καὶ πάλιν τούτῳ δοκοῦν ἀποτίθεμαί σε, φέρε γενναίως τὴν καθιέρωσιν· τῷ θεῷ γάρ σε παραχωρῶ ταύτης ἀξιώσαντι παρ' ἡμῶν τῆς τιμῆς ἀνθ' ἧν εὐμενῆς γέγονέ μοι παραστάτης καὶ σύμμαχος νῦν ἐπιτυχεῖν. ἐπεὶ δ' ἐγεννήθης ἀποθάνης οὐ τὸν κοινὸν ἐκ τοῦ ζῆν τρόπον, ἀλλ' ὑπὸ πατρὸς ἰδίου θεῷ τῷ πάντων πατρὶ νόμῳ θυσίας προπεμπόμενος, ἄξιον οἶμάι σε ἀπαλλαγῆναι τοῦ βίου... “